

ELENCHUS

TITULORUM, PARAGRAPHORUM ET QUÆSTIONUM

IN HOC QUARTO VOLUMINE JURIS CANONICI UNIVERSI CONTENTORUM.

LIBRI III DECRETALIIUM

TITULUS VI.

DE CLERICO ÆGROTANTE VEL DEBILITATO.

§ I.

Solvuntur varia dubia de clericis ægrotantibus : ubi et de salario famulorum infirmorum.

- Quæstio 1. Utrum clericus beneficiatus, qui ob perpetuam infirmitatem munera sui beneficii peragere nequit, beneficio aut fructibus ipsius privari possit? 1
2. Utrum revera famulis infirmis salarium sit præstandum pro eo tempore quo ægrotant? 3
3. An clerici ob infirmitatem incurabilem possint compelli ad coadjutorem admittendum, vel etiam ad cedendum beneficio, si idcirco nequeant amplius fungi officio suo? 5
4. Utrum perpetuo ægrotantes, aut alias debilitati possint ad sacros ordines promoveri, aut in ordinibus jam susceptis ministrare? 6

§ II.

De coadjutoribus clericorum ægrotantium.

- Quæstio 1. Quid et quotuplex sit coadjutor, et coadjutoria? Ibid. 7
2. Quis dari possit coadjutor? 7
3. Ex quibus causis dandus sit coadjutor? 8
4. A quo dari possit coadjutor? 9
5. Quod sit officium coadjutoris, et quæ potestas ipsius? 11
6. Cujus expensis alendus sit coadjutor? 12
7. Quando exspiret officium coadjutoris? 13

TITULUS VII.

DE INSTITUTIONIBUS.

§ I.

De divisione institutionis ut sic, ejusque requisitis : ubi et de examine instituendorum in beneficiis.

- Quæstio 1. Quid, et quotuplex sit institutio? 14
2. Quæ requirantur ad institutionem canonicam? 16
3. Utrum præsentatus a patrono sit necessario instituendus in beneficio? Ibid.
4. An præsentati a patronis, alique instituendi in beneficiis antea debeant examinari? Ibid.

§ II.

De illis quibus competit institutio collativa, auctorizabilis, et corporalis beneficiorum.

- Quæstio 1. Quibus competat institutio collativa beneficii? 18
2. Ad quem pertineat institutio auctorizabilis, atque an hæc præscriptione acquiri possit? 21
3. Ad quem pertineat institutio corporalis in beneficiis? 22
4. Qui soleant esse ritus institutionis corporalis, seu investituræ in beneficiis? 23
5. Utrum institutus quoad titulum in beneficio possit possessionem ejus propria auctoritate apprehendere? 24

§ III.

De instituendis beneficiis, jureque eorum per institutionem acquisito : ubi et de institutione, ac dispensatione sui ipsius.

- Quæstio 1. Quinam sint instituendi in beneficiis? 26

2. Quot sint instituendi in collegiis clericorum, aut in monasteriis regularium recipiendi? 27
3. Intra quod tempus debeat fieri institutio præsentatorum in beneficio? 28
4. Quale jus acquiratur præsentatis, atque institutis in beneficio ecclesiastico? 28
5. Utrum is, ad quem spectat collatio beneficii, possit se ipsum instituere? 31

TITULUS VIII.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ ET ECCLESIE NON VACANTIS.

§ I.

De triplici vacatione beneficiorum, et ob quam ipsarum beneficia conferri possint ac debeant?

- Quæstio 1. Quibus modis generatim intelligantur vacare beneficia ecclesiastica? 33
2. Qualiter oporteat vacare beneficia, ut aliis conferri possint ac debeant? 34
3. An beneficium de jure duntaxat vacans impetraturus a Papa teneatur facere mentionem de possessione alterius? 35

§ II.

De concessionem, ac promissione beneficiorum non vacantium: ubi et de canonicis supernumerariis.

- Quæstio 1. An beneficium nondum vacans concedi vel saltem promitti valeat? 36
2. An et qualiter præmissis non obstantibus, possint recipi canonici supernumerarii cum expectatione futuræ præbendæ? 37
3. Utrum canonici supernumerarii debeant habere stallum in choro, vocem in capitulo, et distributiones quotidianas? 40

§ III.

De gratiis expectativis, reservationibus mentalibus, et nonnullis aliis.

- Quæstio 1. Quid sint gratiæ expectativæ, atque reservationes mentales; et qualiter prohibeantur? 41
2. Utrum in ecclesiis non numeratis locum habeat vacatio præbendarum, atque devolutio potestatis easdem conferendi ad superiorem? 42
3. Utrum collator ordinarius, seu habens potestatem conferendi, possit alteri tradere potestatem conferendi beneficium vacans, vel proxime vacaturum? 43

TITULUS IX.

DE SEDE VACANTE ALIQUID INNOVETUR.

§ I.

De sede vacante, ejusque duratione, atque intellectu præsentis rubricæ.

- Quæstio 1. Quid intelligatur nomine *sedis vacantis*? 45

- diu duret vacatio sedis episcopalis, alteriusque beneficii ecclesiastici? Ibid
3. Quomodo regula præsentis rubricæ, *Ne sede vacante aliquid innovetur*, sit intelligenda? 47

§ II.

De jurisdictione capituli sede vacante.

- Quæstio 1. An et qualiter jurisdictione episcopi mortui devolvatur ad capitulum sede vacante? 48
2. Qualiter intelligendum sit, quod capitulum sede vacante succedat in jurisdictione episcopi? Ibid.
3. Quinam sint præcipui casus specialiter excepti, in quibus capitulum sede vacante non succedit episcopo? 51
4. Utrum extra casus proxime dictos valeat contractus per capitulum sede vacante initus de rebus ecclesiæ vel episcopatus? 52
5. Utrum valeat iudicium habitum contra ecclesiam vacantem? Ibid.

§ III.

Solvuntur alia dubia de jurisdictione capituli sede vacante.

- Quæstio 1. An capitulum sede vacante succedat episcopo mortuo in illis, quæ huic jure speciali competebant? 53
2. Utrum, et quando capitulum sede vacante succedat episcopo in potestate dispensandi? 55
3. In quibus aliis casibus capitulum sede vacante succedat vel non succedat in episcopali jurisdictione? 57
4. An capitulum sede vacante succedat episcopo in dandis indulgentiis? 60

TITULUS X.

DE HIS, QUÆ FIUNT A PRÆLATIS SINE CONSENSU CAPITULI.

§ I.

De consensu, et consilio capituli; et quando requiratur ad acta prælatorum.

- Quæstio 1. In quo differat consensus a consilio? 61
2. In quibus casibus, seu negotiis, generatim requiratur consensus capituli? Ibid.
3. In quibus casibus in specie de jure communi requiratur consensus capituli? 63
4. Utrum in præmissis casibus valeat consuetudo non requirendi consensum capituli? 65
5. Quænam negotia per episcopum expediri debeant cum consilio capituli? 66

§ II.

Utrum prælatus absque consensu capituli possit repudiare legatum factum ecclesiæ, præsertim de rebus immobilibus.

- Quæstio unica. 67

TITULUS XI.

DE HIS, QUÆ FIUNT A MAJORI PARTE CAPITULI.

§ I.

De capitulo ejusque convocatione.

- Quæstio 1. Quid nomine *capituli* intelligatur, quique ad illud spectare dignoscantur? 72
2. An appellatione capituli veniat prælatus? 73
3. An quem spectet convocatio capituli, quique ad illud sint vocandi? Ibid.

§ II.

De actis capitularibus, horumque requisitis, et valore.

- Quæstio 1. Quænam concurrere debeant, ut aliquid censeatur capitulariter actum a toto capitulo, firmitatemque obtineat, 74
2. Utrum ad valorem actuum capitularium in omnibus prorsus casibus requiratur, atque sufficiat consensus majoris et sanioris partis capituli? 76
3. Qua ratione salvetur dispositio cap. ult. h. t. 79
4. An capitulum possit ferre interdictum locale sine consensu episcopi. 80

TITULUS XII.

UT ECCLESIASTICA BENEFICIA SINE DIMINUTIONE CONFÉRENTUR.

§ I.

De diminutione beneficiorum per impositionem oneris: ubi et de annatis

- Quæstio 1. Quot modis diminutio beneficiorum ecclesiasticorum accidere possit? Ibid.
2. Quomodo per impositionem oneris fiat, sitque illicita diminutio beneficiorum ecclesiasticorum? 81
3. Utrum præmissis non obstantibus possit episcopus, vel alius collator, redditus vacantis beneficii sibi reservare? 82
4. Utrum a noviter receptis, seu admissis ad possessionem canonicatus, seu alterius beneficii, possit aliquid exigi, saltem existente statuto, vel consuetudine longæva? 83
5. Quid dicendum de annatis, eorumque constitutione, et solutione? 84

§ II.

De divisione, dismembratione, et suppressione beneficiorum

- Quæstio 1. Quid sit, et qualiter illicita existat divisio beneficiorum? 85
2. Quid sit, dismembratio beneficii, et an, et com modo illicita? Ibid

3. Quid sit suppressio beneficii, et quomodo illicita? 86

§ III.

De unionem beneficiorum, et conditionibus ad eam requisitis.

- Quæstio 1. Quid, et quotuplex sit unio beneficiorum, quibusque modis fiat? 87
2. A quo possint fieri uniones beneficiorum? 90
3. Quænam condiciones, sive solemnitates, requirantur ad faciendam unionem beneficiorum? 92
4. Utrum, ad valorem unionis beneficiorum, etiam requiratur consensus rectoris ecclesiæ? 94

§ IV.

De pensionibus, harumque constitutione

- Quæstio 1. Utrum non obstante rubrica præsentis tituli, pensiones in collatione beneficiorum reservari possint? 95
2. An episcopus possit beneficio imponere pensionem transmissibilem in successorem, seu ad vitam ipsius pensionarii? 97
3. Utrum, sit licitum resignare beneficium ecclesiasticum, reservata annua pensione? 98

TITULUS XIII.

DE REBUS ECCLESIE ALIENANDIS VEL NON.

§ I.

De nomine alienationis, rebusque ecclesiæ alienari prohibitis.

- Quæstio 1. Quid nomine *alienationis* intelligatur? 101
2. Quales res ecclesiarum prohibentur sit alienare? Ibid.
3. Quænam censeantur *res immobiles*, ita ut alienari prohibeantur? 102
4. Quænam dicantur mobilia pretiosa, ita ut alienari nequeant? Ibid.

§ II.

De causis, et solemnitatibus juris ad alienationem rerum ecclesiasticarum requisitis

- Quæstio 1. Quæ generatim requirantur ad legitimam alienationem rei immobilis, vel mobilis pretiosæ ecclesiarum? 103
2. Quotuplex sit justa causa alienandi res ecclesiasticas? Ibid.
3. Qualis solemnitas requiratur ad alienationem rerum ecclesiasticarum? 104
4. An prædictæ solemnitates requirantur in quarumcumque rerum ecclesiasticarum alienatione? 106
5. An requirantur præfata solemnitates juris, si alienatio ab una ecclesia fiat alteri ecclesiæ? 108

§ III.

De nullitate, revocatione, actionibus, pœnisque ex alienatione contra formam juris attentata consurgentibus.

- Quæstio 1. Qualiter alienatio rerum ecclesiasticarum sit nulla? 110
 2. Quid agendum, si ecclesia per alienationem, seu quemcumque contractum, fuit graviter læsa? 111
 3. Quotuplex actio competat ecclesiæ per illegitimam rerum suarum alienationem graviter læsæ? 112
 4. Quæ sint pœnæ male alienantium bona immobilia, vel pretiosa ecclesiarum? Ibid.

TITULUS XIV.

DE PRECARIIS.

- Quæstio 1. Quot modis sumatur precarium? 114
 2. Quid sit precarium, et quomodo differat a donatione, et commodato? Ibid.
 3. Quid sint precariæ, et quomodo differant a precario? 115
 4. Utrum ad concessionem preciarum requirantur solemnitates juris, cæteroquin ad alienationem rerum ecclesiasticarum requisitæ? 116
 5. Quando expiret precarium, vel precaria? Ibid.
 6. Qualis detur actio ex precariis? 117

TITULUS XV.

DE COMMODATO.

§ I.

De natura commodati, rebusque quæ commodari possunt, et obligationibus commodatarii.

- Quæstio 1. Quid sit commodatum, et quomodo differat a cæteris contractibus? Ibid.
 2. Quæ res aliis commodari possint? 118
 3. Quæ sint obligationes commodatarii? 119

§ II.

De divisione culpæ juridicæ, seu civilis: et ex qua teneatur commodatarius?

- Quæstio 1. Quid, et quotuplex sit culpa juridica seu civilis? Ibid.
 2. Ex qua culpa teneatur commodatarius? 120

§ III.

De obligatione commodatarii ex casu fortuito: ubi etiam de actionibus commodati.

- Quæstio 1. Utrum commodatarius teneatur de casu fortuito, quo res commodata perit? 121
 2. Quid juris, si res commodata, et remissa, perit culpa vel etiam dolo nuntii? 122
 3. Quæ actiones oriuntur ex commodato? 123

TITULUS XVI.

DE DEPOSITO

§ I.

De natura, et divisione depositi, atque obligationibus depositarii.

- Quæstio 1. Quid et quotuplex sit depositum? 124
 2. Quæ sint obligationes depositarii? 125
 3. An, et qualiter depositarius teneatur reposcenti depositum restituere absque mora? Ibid.
 4. Ex qua culpa depositarius teneatur? 127

§ II.

De probatione doli, et aliis depositum concernentibus.

- Quæstio 1. An, et quomodo dolus depositarii, vel commodatarii etc. probetur? 128
 2. Utrum depositarius, vel commodatarius teneatur potius salvare res depositas, et commodatas, quam proprias, quando utrasque ob casum fortuitum, v. g. ob exortum incendium, salvare non possit? 129
 3. Qualiter probetur depositum, vel commodatum casu fortuito fuisse amissum? 130
 4. Utrum ecclesia, vel monasterium, teneatur ex deposito facto penes clericum, seu rectorem ecclesiæ aut monasterii, quod postmodum dolo vel culpa istius perit? 131
 5. Quotuplex actio oriatur ex deposito. Ibid.

TITULUS XVII.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

§ I.

De natura, seu substantia emptionis, et venditionis, ac requisitis ad eam.

- Quæstio 1. Quid sit emptio, et venditio; et an unum vel duplicem importet contractum? 132
 2. Quænam requirantur ad essentiam, seu substantiam emptionis, et venditionis? 133
 3. An etiam emptionis, et venditionis, vel potius alius sit contractus, si emptor partim pecuniam partim aliam certam rem loco integri pretii pro merce paciscitur? 134

§ II.

De iis, qui emere et vendere: item de rebus quæ emi, vendique possunt, aut debent.

- Quæstio 1. Quinam emere et vendere possint, vel non possint? 135
 2. An aliquando emere vel vendere quis etiam debeat, et ad id invitatus cogi possit? 136
 3. Quænam res emi vendique possint? 138

§ III.

busdam venditionibus in specie: officiorum videlicet, nominum, ac hæreditatis.

- Quæstio 1. An, et quomodo vendi emique possint officia publica? v. g. præfecti, cancellarii, vicedomini etc. 139
 2. An et quomodo emi vendique queant nomina? 140
 3. Utrum nomina, v. g. debita, aut chirographa certa mille florenorum post annum solvendorum, de præsentem emi possint minori pretio v. g. octingentis, aut noningentis florenis? 141
 4. An, et qualis hæreditas vendi, et emi possit? 144
 5. Quænam nomine hæreditatis venditæ veniant, ita ut ad emptorem transeant? 145

§ IV.

De venditione rei alienæ, præsertim furtivæ.

- Quæstio 1. An et qualiter vendi, emique valeat res aliena? 146
 2. Quos effectus pariat valida venditio rei alienæ? Ibid.
 3. An, quid, et cui restituere debeat emptor, si in notitiam venit, rem a se emptam esse alienam? 147
 4. Quid juris, si fur pecunia furtiva, vel quis alius pecuniis alienis rem aliquam, equum v. g. domum etc. emat? 150

§ V.

De pretio rerum venalium.

- Quæstio 1. Quid, et quotuplex sit pretium rerum venalium? 151
 2. An licitum sit, quolibet pretio, pro libitu vendere, et emere? 152
 3. An et qualis sit obligatio servandi pretium legitimum, seu taxatum? 154

§ VI.

De circumstantiis et causis, ob quas pretium augeri, vel minui, ipsæque res carius vendi vel vilius emi possunt.

- Quæstio 1. Quæ sint causæ, vel circumstantiæ, ob quas pretium rei taxatum vel vulgare augere, eamque carius vendere licet? 155
 2. An dilatio solutionis sit sufficiens causa carius vendendi? sive an ex eo, quod quis credito vendat, pretium licite augere possit? 157
 3. Ob quas causas, vel circumstantias pretium rerum venalium minuere, easque minus pretio infimo emere liceat? 160
 4. An liceat minoris emere ob anticipatam solutionem? 161

§ VII.

De venditione rerum vitio laborantium: ubi etiam de doli, et fraudibus, quæ in emptione, venditione committuntur.

- Quæstio 1. An et quales teneatur venditor detegere defectus vel vitia mercis? 162
 2. An, et quantum restituere teneatur, qui mercem vitio affectas vendit? 164
 3. Quid juris, si venditor rei propriæ substantiam, vel qualitates ignorans, unam pro alia, bonam pro mala, gemmam pro vitro, etc., vendat? 165
 4. An quis fundum, agrum, domum, vel aliud terræ spatium, ubi ingentem scit latere thesaurum, vel venam metalli, lapidicinas etc., valide ac licite emere possit, absque hoc quod desuper moneat venditorem, vel saltem pretium augeat? 166
 5. An dolose et inique, an vero licite agat, qui rem currente pretio justo emit vel vendit, si scit pretium paulo post minuendum fore vel augendum? Ibid.

§ VIII.

De periculo, et commodo, seu fructibus rei venditæ.

- Quæstio 1. Ad quem pertineat periculum rei venditæ? 168
 2. Ad quem pertineant commodum et fructus rei venditæ? 171
 3. Quid juris, si una eademque res pluribus successive in solidum vendatur? 175

§ IX.

De pactis, quæ emptioni venditioni subinde apponuntur; in specie de pacto legis commissoriæ, additionis in diem, retrovendendi, et mohatræ: ubi etiam de arrhis.

- Quæstio 1. An contractui emptionis, venditionis, valide et licite apponi possint a contrahentibus pacta specialia, vel conditiones? 176
 2. Quid sit, et quos effectus pariat pactum legis commissoriæ? Ibid.
 3. Quid sit, et quos effectus habeat pactum additionis in diem? 177
 4. Quid sit, et quos effectus producat pactum retrovendendi? 179
 5. An utroque jure licita sit emptio, venditio cum pacto retrovendendi? 181
 6. An sit, et an liceat contractus mohatræ? 187
 7. Quid sit arrha; et quid juris circa eam? Ibid.

§ X.

De actionibus ex empto et vendito; ac in specie de actione redhibitoria et æstimatoria, seu quanti minoris.

- Quæstio 1. Quid sit, et quæ detur actio venditi, seu, quod idem est, ex vendito? 186

2. Quid sit, et quæ detur actio ex empto, empti? Ibid.
3. Quid sit actio redhibitoria, et æstimatoria, seu quanti minoris, quando et qualiter, quibus, et contra quos serviant? 187
4. Quantum tempus concedatur a jure ad intentandas actiones redhibitorias, et quanti minoris? 188
5. An emptio, venditio toties pro invalida habenda, et consequenter contra eam actio redhibitoria admittenda sit, quoties venditor tali vitio affectam rem scienter vendit, quod, si scivisset, emptor non emisisset? 189

§ XI.

De læsione ultra dimidium, et actione ob illam competente.

- Quæstio 1. An *cuius* qualitercumque in pretio læso succurrant jura, actionemque contra lædentem admittant? 190
2. An tam emptori, quam venditori, ultra dimidium læso, concedatur actio? 191
3. Quomodo læsio ultra dimidium sit computanda? 192
4. Qualis sit actio læso, ultra dimidium justii pretii, competens? 193
5. An vi legis C. *de Rescind. vend.* universaliter omni et soli læso, ultra dimidium justii pretii, in quocumque casu, sine ulla limitatione competente actio? 195

§ XII.

De evictionibus.

- Quæstio 1. Quid sit evictio 198
2. An, et ad quid teneatur venditor ratione evictionis, antequam res actu sit evicta? Ibid.
3. An, et ad quid emptori teneatur venditor, postquam res fuit evicta? 200
4. An aliquando, et quibus in casibus, venditor emptori de evictione non teneatur? 201

§ XIII.

De jure retractus.

- Quæstio 1. Quid, et quotuplex sit retractus seu jus retractus? 203
2. An de jure communi, hodie adhuc locum habeat retractus? 204
3. Quænam res et quomodo retrahi possit? Ibid.
4. Quibus et quo ordine competat retractus ratione sanguinis? 205
5. An, et quomodo possit quis renuntiare retractui? 206
6. An locum habeat retractus, casu quo contractus ex aliqua ratione, v. gr. ob defectum requisitæ solemnitatis, sit nullus? Ibid.

§ XIV.

De resolutione seu dissolutione emptionis, venditionis, et aliis quibusdam quæsitis contractum hunc concernentibus.

- Quæstio 1. An, et quomodo emptio, venditio dissolvi possit mutuo contrahentium consensu? 203
2. An emptione venditione utriusque, consensu jam perfecta, teneatur venditor ad tradendam rem, vel satisfaciatur præstando interesse? 209
3. An deputatus ab alio, ut rem aliquam certo pretio emat, vel vendat, retinere possit excessum pretii, si rem pluris vendat, minoris ve emat? 210
4. An liceat exteris et peregrinis rem carius vendere quam indigenis? 211

TITULUS XVIII.

DE LOCATO ET CONDUCTO.

§ I.

De natura locationis conductionis, et iis qui locare, aut conducere, rebusque quæ locari, vel conducere possunt.

- Quæstio 1. Quid sit locatio et conductio? an et in quo potissimum differat ab emptione et venditione? 212
2. Quinam locare et conducere possint? 213
3. Quænam res locari et conducere possint? 214

§ II.

De obligationibus et juribus locatoris rerum.

- Quæstio 1. Quæ sint obligationes locatoris rerum? 216
2. An locator teneatur remittere mercedem seu pretium quando ob sterilitatem, aut alium casum fortuitum, absque culpa conductoris superveniente, verb. gr. ob grandines, inundationem aquarum, nives, vermes, hostilem incursionem segetes depopulantem etc. conductor non percepit fructus ex re locata frugifera? 218
3. Quæ jura et actiones competant locatori rerum adversus conductorem? 220
4. An, et quando, et quomodo locatori competat jus expellendi colonum, vel inquilinum etiam invitum, vel privandi eumdem usu fructive rei locatæ ante tempus locationis finitum? 221
5. An, ex causis præfatis, locator propria auctoritate possit conductorem, ante tempus conventum, privare re conducta, an vero requiratur auctoritas judicis? 222

§ III.

De obligationibus et juribus conductoris rerum.

- Quæstio 1. Quæ sint obligationes conductoris rerum? 223

ELENCHUS.

2. An conductor teneatur solvere mercedem, casu quo uti non potest re locata? 226
3. An conductor teneatur augere mercedem, si tempore ubertatis ac fertilitatis majores solito fructus percipit ex conducta re frugifera, agro verb. gr. vel vinea, etc. sicut tenetur locator idem remittere mercedem, si ob sterilitatem defectum in fructibus patiat? 227
4. Quæ jura et actiones competant conductori? Ibid.
5. An conductor et hæredes ejus habeant etiam jus, et actionem, contra successorem prælatum ecclesiæ, casu quo antecessor ipsius locationem fecit, seu quod idem est, an teneatur successor stare locationi factæ a prædecessore? Ibid.
6. An jura et obligationes conductoris transeant ad hæredes ejus? 228
2. An, et quomodo teneatur emphyteuta rem in emphyteusim concessam colere, et conservare? 241
3. An, et qualiter teneatur emphyteuta dare pensionem, seu canonem annuum? 242
4. An emphyteuta teneatur solvere integrum canonem annuum, casu quo res emphyteutica ex parte perit? item quando ob sterilitatem, hostium incursiones, vel alium casum fortuitum, absque culpa ipsius contingentem, nullos vel modicos percepit fructus? 243
5. An, et quale jus competat emphyteutæ utendi re emphyteutica, et percipiendi ex ea fructus? 245
6. Ad quem pertineant melioramenta, seu meliorationes, quas in re emphyteutica facit emphyteuta? Ibid.
7. An, et quale jus competat emphyteutæ alienandi rem emphyteuticam, vel per alios contractus disponendi de ea pro libitu, v. gr. vendendi, donandi, legandi, oppignorandi? 247

§ IV.

De obligationibus et juribus locatoris operarum et conductoris earundem, seu de obligationibus et juribus famulorum, operariorum, officialium etc. ac dominorum.

- Quæstio 1. Quæ sint obligationes locatorum operarum, seu illorum, qui se ipsos vel potius opera et labores suos alteri locant? cujusmodi sunt servi, famuli, officiales etc. Ibid.
2. Ad quid obligentur conductores alienarum operarum, id est illi, qui pro mercede concedunt operas, et labores officialium, famulorum, operariorum, etc. 229
3. An conductor alienarum operarum solvere debeat integram mercedem, casu quo non potest uti opera personæ conductæ? 230
4. An famuli, et famulæ possint occulte aliqua sibi surripere de bonis dominorum suorum, si judicant mercedem seu salarium eorum esse minus justo? Ibid.
5. Quodnam censendum sit justum stipendium, merces, vel salarium famulorum, officialium, et aliorum pro mercede servientium? Ibid.

DE EMPHYTEUSI.

§ V.

De natura et divisione emphyteusis, ac de iis qui in emphyteusim dare, et accipere, rebusque, quæ in emphyteusim venire possunt.

- Quæstio 1. Unde proveniat, quid, et quotuplex sit emphyteusis? 236
2. An scriptura, seu erectio scripti instrumenti sit de substantia emphyteusis? 239
3. Quinam dare et accipere possint in emphyteusim? 240
4. Quænam res in emphyteusim dari queant? 240

§ VI.

De obligationibus et juribus emphyteutæ.

- Quæstio 1. An, et quomodo emphyteuta obligetur servare pacta conventa? 241

§ VII.

De obligationibus et juribus domini directi, præsertim de causis, ob quas expellere potest emphyteutam: ubi etiam discutitur an, et quando possit augere canonem et laudemium.

- Quæstio 1. Quæ sit obligatio domini directi respectu emphyteutæ? 250
2. An dominus directus habeat jus emphyteutam pro libito expellendi, saltem si eidem refundat pretium, et alias ratione emphyteusis factas expensas, v. gr. laudemium? Ibid.
3. Quæ sint legitimæ causæ emphyteutam invitam privandi emphyteusi etiam perpetua, vel vitalitia, vel alia in jure communi locum habente? 251
4. An, et quomodo emphyteuta per dominum privari possit emphyteusi, ob non solum canonem? Ibid.
5. Utrum emphyteuta, canone intra tempus debitum non soluto, habeat facultatem se purgandi sicque evadendi poenam commissi? 252
6. An dominus directus possit augere canonem, vel alias præstationes annuas, saltem in casu quo bonum emphyteuticum notabiliter est melioratum, et augmentatum, vel si fructuum ex eo perceptorum valor notabiliter crescit? Ibid.
7. An et quando, ob alienationem emphyteusis, emphyteuta perdat jus emphyteutæ, ita ut eo per dominum privari queat? Ibid.
8. An, et quando emphyteuta expelli possit ob deteriorationem rei emphyteuticæ? 254
9. Quid juris domino directo competat ratione laudemii? 256
10. Utrum dominus possit augere laudemium, casu quo augetur valor rei emphyteuticæ? 255